

IQ van 130 niet heilig

SterQ-afdeling Oost-Souburg: welbevinden voorop

Metropool of krimpregio: hoogbegaafde leerlingen vind je overal. Dus ook in regio's die begrensd worden door een buurland of door de zee, zoals Walcheren. Dus op naar Oost-Souburg, gemeente Vlissingen, waar de enige basisschool voor HB-onderwijs voor Zuid-Beveland staat.

TEKST EN FOTO'S: MARTIN VAN ROOIJ

Het is even zoeken naar de ingang van basisschool Tweemaster-Kameleon. Niet zo vreemd, want het gaat om een oud gebouw dat schuilgaat achter een rijtje woningen. Zowel de school als de woningen zijn oud en staan op de nominatie om te worden gesloopt. "De nieuwbouwplannen zijn goedgekeurd", glimlacht directeur Ruud Hoogesteger (37). "Maar dat is al vijftien jaar zo, maar om uiteenlopende redenen kon de bouw niet starten. Gelukkig kan dat binnenkort wel. Over een paar jaar zitten we in een nieuw gebouw op onze andere locatie, een paar minuten fietsen hier vandaan. Ook dat schoolgebouw wordt gesloopt en in de nieuwbouw die ervoor in de plaats komt worden beide locaties samengevoegd."

Weinig toegevoegde waarde

Tweemaster-Kameleon is een reguliere Dalton basisschool met dertien groepen: acht reguliere groepen en vijf groepen waar voltijds hoogbegaafdenonderwijs wordt gegeven: de SterQ-afdeling. De oorsprong van het HB-onderwijs op Walcheren ligt in 2008 toen de koepel Archipel (waartoe Tweemaster-Kameleon behoort) met Leonardo-onderwijs startte: twee groepen in Middelburg en een in Oost-Souburg (gemeente Vlissingen).

Later zijn de groepen uit Middelburg bij die in Vlissingen gevoegd. Net als op veel andere scholen in Nederland was men in Vlissingen niet onverdeeld positief over het aanbod van Leonardo. Hoogesteger: "Ik ben hier pas twee jaar directeur dus het was voor mijn tijd. Maar wat ik hoorde wat dat Le-

onardo te weinig toegevoegde waarde bood tegen veel te hoge kosten. Leonardo lieten de kinderen in hoge mate vrij. Het idee was dat ze zelf tot leren moesten komen, maar dat gebeurde vaak niet." Te veel vrijheid op het ene vlak maar te weinig op andere vlakken, aldus de directeur. "Onze school was destijds een voorloper op ICT-gebied en is ooit uitgeroepen tot ICT-school van het jaar. Wij wisten

Geen Spaans, wel Chinees

Nadat de Tweemaster-Kameleon was gestopt met het Leonardo-concept moest het curriculum opnieuw worden opgezet. Directeur Ruud Hoogesteger: "Aanvankelijk namen we zowel het Spaans als het Chinees over van Leonardo. Met Spaans zijn we inmiddels gestopt; de kinderen staken er te weinig van op. We vullen de vrijgekomen tijd nu met de zogenaamde masterochtend. De kinderen gaan dan in groepjes aan het werk, samen met ouders en grootouders. Ze maken bijvoorbeeld soep, bewerken hout en bakken pizza's. Daar komen allerlei vaardigheden bij kijken; denk aan plannen, rekenen en afwegen. Het is echt onderzoekend en ontdekkend leren, leerzaam en leuk."

Met Chinees ging de school wel door, maar niet omdat China een steeds belangrijkere speler wordt op het wereldtoneel en het profijtelijk kan zijn als we met Chinezen kunnen communiceren. "Chinees is voor hoogbegaafde kinderen heel nuttig, omdat ze het aan niks kunnen koppelen. Kennis van een andere taal helpt je niet echt als je Chinees wilt leren; je kunt het niet herleiden naar een andere taal. Chinees komt je niet aanwaaien. Chinese les haalt kinderen uit hun comfort zone en dwingt hen tot leren leren. Als ze die vaardigheid eenmaal onder de knie hebben, komt dat ook bij andere vakken van pas."

'We luisteren goed naar de ouders; die kunnen hun kind het beste.'

heel goed wat werkte en wat niet, maar Leonardo trok zich daar niets van aan legde ons hun manier van werken op. Dat wrong. Een breekpunt was de verplichte aanschaf van peperdure laptops voor iedere leerling. Toen zijn we eruit gestapt en hebben ons eigen HB-onderwijs opgezet onder de naam SterQ.”

Luisteren naar ouders

De SterQ-afdeling telt vijf groepen: 3-4, 4-5, 6, 7 en 8. De groepen tellen maximaal 21 leerlingen. Naast deze vijf groepen heeft de school twee groepen 1-2, waarvan één voor kinderen waarvan wordt vermoed dat ze een ontwikkelingsvoorsprong hebben. Hoogesteger: “De verwachting is dat van de dertien kinderen in deze groep er komend schooljaar tien doorstromen naar SterQ. Hoe we beoordelen of ze een ontwikkelingsvoorsprong hebben? Ten eerste door te observeren. We hebben de kinderen lange tijd in de klas en dan zie je een hoop. Ook krijgen we informatie uit de intake. We luisteren dan heel goed naar wat de ouders over hun kind vertellen. Liefst is het kind er dan ook bij, zodat we al een indruk krijgen.” De afstand tussen de woning en de school blijkt vaak een aardige indicator, aldus Hoogesteger. “Als de ouders tien kilometer of meer moeten rijden om hun kind naar school te brengen is dat vaak een signaal dat de ouders vermoeden dat hun kind een ontwikkelingsvoorsprong heeft en dat ze daarvoor op zoek zijn naar passend onderwijs. Want anders hadden ze hun kind wel aangemeld bij een school in de buurt. En ouders kennen hun kind het beste.”

“Ze vragen én geven energie”

Kim Verweij is leerkracht van SterQ-groep 4-5 en een van de docenten van die van leerling Zedd een taart kreeg (zie kader ‘Een taart voor de juffen van 4-5’). Lesgeven aan hoogbegaafde kinderen is boeiend en lonend, vindt ze. “Als je hoogbegaafde kinderen weet te *triggeren*, bijvoorbeeld met een goed uitgewerkt en boeiend gebracht thema, dan krijg je heel veel van ze terug. Dan ben je erbij aanwezig en begeleid je het, maar verder gaat het grotendeels vanzelf. Hoogbegaafde leerlingen geven vaak zelf aan wat ze willen leren en welke kant het leerproces opgaat.”

Kim maakt het geregeld mee dat een leerling over een onderwerp meer weet dan zij. “Dat vind ik niet erg en ik word er ook niet onzeker van. Sommige leerlingen weten alles over het heelal of van topografie. Als zo’n onderwerp wordt behandeld zeg ik: ‘Vraag het maar aan hem of haar; die weet er alles van.’ Je ziet ze dan groeien. En dat is goed, want ze hebben ook allemaal gebieden waar ze minder goed in zijn en onzeker over zijn.”

Tweemaster-Kameleon werkt met *Snappet*, een digitale rekenmethode. “We gaan er versneld doorheen. Als mijn leerlingen van de twaalf opgaven er niet meer dan drie fout hebben, mogen ze verder met plussommen. *Snappet* stelt de moeilijkheidsgraad zelf in, zodat kinderen die goed zijn in rekenen moeilijkere opdrachten krijgen. Hebben kinderen meer dan drie fouten, dan krijgen ze een verlengde instructie.”

Verweij verrijkt haar lessen met stof uit latere groepen, zoals de beginselen van wiskunde. “Hoogbegaafde kinderen zijn over het algemeen goed in de kale sommen, maar vinden wiskundige doordenkopdrachten vaak moeilijk. Dan moeten ze buiten hun comfortzone – net als bij het Chinees – en dat vinden ze ongemakkelijk. Maar het is wel nodig om tot leren leren te komen.” Een docent van HB-kinderen is continu op zoek naar nieuwe of aanverwante stof. “Je kunt niet te lang met hetzelfde doorgaan, want dan raken ze verveeld. Lesgeven aan een HB-klas kost mij meer energie dan lesgeven aan een reguliere klas, maar ik krijg ook veel energie terug: het enthousiasme, de vragen, de ideeën waar kinderen mee komen... Ik geloof niet dat ik nog naar het reguliere onderwijs terug zou kunnen.”

Het verhaal achter de test

Is het kind al wat ouder en wil het instromen in een hogere groep, dan vraagt de school ook om een IQ-test door een externe partij. “We kijken echter niet heel rigide naar het getal alleen. Leonardo deed dat wel; een kind moest minstens een IQ van 130 hebben om te worden toegelaten. Voor ons is dat getal niet heilig. Het gaat om het verhaal erachter; dat is veel interessanter. We observeren het kind twee dagen terwijl het meedraait in de groep. Meestal weten we dan genoeg. We laten kinderen overigens alleen toe als we ervan overtuigd zijn dat ze hier op hun plek zijn, om te voorkomen dat het

kind eerst van de oude school naar hier verhuist en later weer naar een andere school moet. Dat wil je een kind (en de ouders) niet aandoen.”

Met plezier naar school

Het gros van de kinderen van de SterQ-afdeling stroomt uit naar vwo, havo en soms mavo. Gemiddeld genomen kunnen de SterQ-kinderen een iets hoger schooltype aan dan de kinderen van de reguliere afdeling van Tweemaster-Kameleon. Toch houdt Hoogesteger een slag om de arm. “Of dat komt door SterQ is lastig te bewijzen. Je zou dan een controlegroep moeten hebben van kinderen met dezelfde intelligentie bij de start van het basisonderwijs die regulier onderwijs zouden hebben gevolgd in plaats van onderwijs aan de SterQ-afdeling. Dat gaat niet. Desalniettemin is voor ons klip en klaar dat de kinderen zich lekker voelen op onze SterQ-afdeling. Dat zien we niet alleen, het blijkt ook uit leerlingtevredenheidsonderzoeken en reacties van de ouders. En welbevinden is cruciaal. Wij krijgen soms kinderen op school die depressief aan het worden zijn. Je komt pas weer tot leren als je je prettig voelt en met plezier naar school gaat.”

Een taart voor de juffen van 4-5

Ooit een puber gezien die uit zichzelf een compliment uitdeelt? Bel dan snel de krant! Voor jongere kinderen ligt het wat anders; die willen nog wel eens iemand een pluim op de hoed steken. Een goed voorbeeld is Zedd, een leerling uit SterQ-groep 8. Zedd bakte een taart voor de juffen Miriam en Kim [zie kader 'Ze vragen én geven energie'] van SterQ-groep 4-5, om hen te bedanken voor de fijne tijd die hij had in hun klas. Of, zoals hij het zelf zegt: “Omdat jullie mij m'n leven hebben teruggegeven.”

In een brief aan de redactie van het kinderprogramma 'Taarten van Abel' schreef hij hoe ongelukkig hij op zijn oude school was en hoe blij hij is met de SterQ-afdeling van zijn nieuwe school Tweemaster-Kameleon. Dat leidde tot een mooi item. Je vindt deze aflevering door te googelen op 'Taarten van Abel 31 maart 2019'.